

Şair Ali Başâşık Sezinî'nin Ardından

– M.Nihat Malkoç · 14 Ağustos 2011

M.NİHAT MALKOÇ

Her canın bu dünyadan göçüşü "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun(Her nefis ölümü tadacaktır)" dedirtir bize. Geçici dünyanın meşguliyetlerine daldığımızda bu mutlak hakikat, titreyip kendimize gelmemize vesile olur; belli bir zaman için yüzümüzü ötelere döndürür.

Ölüm, ilk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem'den bugüne kadar insanoğlunun zihnini meşgul etmiş, onu derin derin düşündürmüş ve bir o kadar da üzmüştür. "Biz Allah'a aidiz ve yine O'na döneceğiz"(Bakara:2/156) ilahî gerçeği, insanların hayatına yön vermiştir.

Herkes gibi, şairler de ölümün aramızdan çekip aldığı, bizi derin üzüntülere saldırdığı insanlardır. Fakat şairlerin ölümü çok sesli ölümlerdir. Çünkü onların peşinden yürüyen, tabir caizse izlerini takip eden nice sevenleri vardır. Edebiyat tarihçisi ve şair Vasfı Mahir Kocatürk, "Şairin Ölümü" adlı usta işi şiirinde hazin ve loş odalarda ölümü sevmediğini, 'bir uçurumun bir çiğ sesiyle inlemesi' gibi ölmeyi arzu ettiğini dile getiriyordu şu dörtlüğünde:

"Ne bir damla gözyaşı, ne yerde yaslı bir mum;
Hazin, loş odalarda ölümü sevmiyorum.
Bir çiğ sesiyle nasıl inlerse bir uçurum
Benim öyle verecek kalbim son nefesini..."

Ölüm aslında tebdil-i mekândan öte bir şey değildir. Zira bizim inancımıza göre insan ölünce yok olmaz. İslam'da insan için yokluk mevzubahis değildir. Yunus Emre'nin "Ten fanidir can ölmez, çün gitti geri gelmez/Ölür ise ten ölür, canlar ölesi değil" dizeleri de bu mutlak gerçeği dile getirerek, ölümün muhatabı olan bizleri ne kadar da rahatlatıyor.

Mahiyetini çok da anlayamadığımız ölüm, üzüyor geride kalanları. İşte öyle de dünya kurulalı beri ölmeyen ölüm, yine bozdu bağlarımızı, haziranın ilk günü puslandırıdı gönül dağlarımızı... Hece, boynunu bükerken; koşmalar ağladı. Dörtlükleri hüzün bulutları sardı. Şiirlerin durakları, en büyük durakta, ölüm durağında duruverdi. Sözcükler buz tuttu.

"Bir âlimin ölümü, âlemin ölümü gibidir." demişti kâinatın gözbebeği Peygamberimiz... Nasıl ki âlimin ölümü âlemin ölümüyse, şairin ölümü de şiirin ölümü gibidir. Şairler ölünce şiir yara alır, duygular bir neferini kaybetmenin acısıyla sızlar.

Günümüz halk şiirinin güzel isimlerinden biri olan Ali Baş, erken göçtü bu fani dünyadan. Göçerken de

bir "Elveda" bile diyemedi geride bıraktığı kadim dostlarına. Dostlarının yürekleri onun acısıyla yanıp tutuşmakta şimdi... Fakat ölüm, hayat kadar sahici... Kim kaçabilir ki ondan. Kim inkâr edebilir ki onu. Tek yol; sabır ve teslimiyet...

1960 yılında Kayseri'nin Pınarbaşı İlçesine bağlı Panlı Köyü'nde doğmuştu günümüzdeki Halk Şiirimizin Âşık Veysel'i kabul ettiğim Ali Baş... Milletini ve memleketini canından aziz bilip, karşılıksız sevmiştir. Evli ve üç çocuk babasıydı şair Ali Baş, nam-ı diğer Âşık Sezinî... Şimdi onu hatırlatacak eşi, çocukları, dostları ve şiirleri kaldı bu dünyada...

Şair Ali Baş, şiire henüz ilkokula giderken, 10 yaşlarında başlamıştı. İlk şiir denemelerini o yaşlarda yapmıştı. İlk şiirlerinde "Garip Ali" mahlasını kullanan Ali Baş, Develili Âşık Ali Çatak ile tanışmasından sonra mahlasını Âşık Sezinî olarak değiştirmiştir. Daha doğrusu Develili Âşık Ali Çatak, ona bu mahlası uygun görerek onu onurlandırmıştır.

Günümüz halk edebiyatının güçlü hece şairlerinden biri olan Âşık Sezinî, bütün şairler gibi hassas bir insandı. O, halkın aynasıydı. Onun gönül aynasında memleketimden insan manzaraları yansırı. Zira toplumu ilgilendiren her şey, onu da yakından ilgilendirirdi. Hayata toplum gözüyle bakardı. Halkın dertleriyle dertlenir, onların sevinçlerini mutluluk sebebi sayardı kendine. Onun milliyetçiliği ırka dayalı değil, sevgiye dayalıydı, halkı kuşatıcıydı.

Şair Ali Baş'ın şiirlerinde zengin bir tema çeşitliliği görülür. Onun kaleminin değmediği pek az mevzu vardır. Vatan, millet, bayrak, Türklük, Müslümanlık, aşk, sevgi, toprak, mevsimler, çiçek, kuş, Kayseri, Erciyes gibi temalar bunlardan bazılarıdır. O, ele aldığı her meseleye bizim pencereimizden, yerli pencereden; millî ve manevi gözle bakmıştır.

Şair Ali Baş, cemiyetçi bir insandı. O; Âşıklar Derneği, Halk Şairleri Kültür Derneği, Âşıklar Evi, Kültür Evi, Kültür Ocağı, Ülkü Ocakları, Türk Ocakları, Aydınlar Ocağı gibi derneklere aktif görevler alarak ne kadar usta bir teşkilatçı olduğunu göstermişti.

Merhum Ali Baş'ın çok duru ve temiz bir Türkçesi vardı(r). O; şiirlerini yazarken Arapça, Farsça ve İngilizce kökenli kelimelere meylenmemiştir. Her konuda olduğu gibi bu hususta da millî bir duruş sergilemiştir. Konuşma dilini yazı dili haline getirmenin mücadelesini vermiştir. Halkın kullandığı Türkçeyi, dizelerinde bayrak gibi dalgalandırmıştır.

Onun; Halk Şairleri Kültür Derneği, Gürpınar, Birliğe Çağrı, Küçük Dergi, Berceste, Çemen, Yeniden Diriliş, Kültür Ocağı, Erciyes, Hisar, Birliğe Çağrı, Kültür Ocağı, Anasam Anadolu, Türk Edebiyatı, Hoca Ahmet Yesevî, Kızılay, Yeşilay, Türkav, Geçit, Lâçin, Küçük Sürgün, Edebî Çıngı gibi dergilerde; Kayseri Hâkimiyet, Anadolu Haber, Kayseri Anadolu, , Kayseri Haber Bülteni, Erciyes Kurultayı gibi gazetelerde yazı ve şiirleri yayınlandı.

Şair Ali Baş'ın bugüne kadar Gönül Kuşları Nöbette (2004), Sev de Gör (2007) isimlerinde iki şiir kitabı yayımlandı. Fakat onun henüz iki kapak arasına alınamayan birçok şiiri mevcuttur. Kadirşinas arkadaşlarının bu şiirleri kitap haline getirmesini bekliyoruz.

Şair Ali Baş, her şair gibi hayata eleştirel bir gözle bakmış, gördüğü aksaklıkları hiç çekinmeden, delikanlıca bir üslupla dile getirmiştir. İnsanların seçim telaşından dolayı birçok gerçeği görmezden geldiklerini, argo tabirle gerçek gündemi ıskaladıklarını "Seçim mi Geçim mi" adlı şiirinde şöyle söyleyerek sitemlice dile getirir: " "Hep düşündük kara kara/Seçim bizim neyimize/Kıbrıs, Bosna, Çeçen yara/Seçim bizim neyimize//Çile birdi çıktı kırka/Düşman dolu sağ sol arka/Ermeni göz dikmiş şarka/Seçim bizim neyimize//Kılıç kında pas tuttu bak/Cihat ehli yas tuttu bak/Hırsızları hırs tuttu bak/Seçim bizim neyimize..."

Her şair gibi, merhum Âşık Sezinî de şiirlerinde aile fertlerini birçok yerde anlatmıştır. Onun şiirlerine konu ettiği kişilerin başında babası gelmektedir. O, çok sevdiği babasını, babasının hayat mücadelesini ve her fani gibi acıklı ölümünü "Babamız" adlı şiirinde hüznü bir dille dile getirmektedir: "Eli açık idi, gözü tok idi,/Zararsız insandı gözü tok idi,/Gönül kapısında kilit yok idi,/Gelene gönlünü açtı babamız" dedikten sonra onun ebediyete göç edişini de şu dizelerle dile getirmektedir: "Yirmi üç Haziran iki bin Cuma/Bizi yetim koyup göçtü babamız/Yedi yıl bekledi sabretti ama,/Büyük imtihanı geçti babamız..."

Günümüzün başarılı halk ozanları arasında başı çeken merhum Ali Baş; Türk'e, Türklüğe, Türk-İslam ülküsüne yürekte sevdalıydı. Bu milleti ve bu memleketi karşılıksız ve bir o kadar da içten seviyordu. Hayata Türkçü bir düşünceyle, Türk-İslam ülküsüyle, alperence bakıyordu. Bu düşüncenin yurt sathında yerleşmesinde ve yeşermesinde büyük pay sahibi olan merhum Alparslan Türkeş'in ölümü, babasını kaybetmişçesine, onu derinden üzmüştü. Bu üzüntüsünü dörtlüklerine şöyle yansıtmıştı: "Beni dinle kara toprak/Aldın Türk'ün Başbuğunu/Doldu vade, düştü yaprak/Aldın Türk'ün Başbuğunu//Seksen sene çile çaktı/Milyonlarca fidan dikti/Tam meyvesin verecekti/Aldın Türk'ün Başbuğunu//Üç kıtadan duyan geldi/Gözyaşları akan seldi/Tekbir sesi göğü deldi/Aldın Türk'ün Başbuğunu//Rahmet ağır ağır yağdı/Dünya Ankara'ya ağdı/O gezinen yüce dağdı/Aldın Türk'ün Başbuğunu..."

Duyguları kanatlandıran şairler; bazen karamsar dizeler karalasalarda, aslında umudun ışığını yakan insanlardır. Çünkü bu can bu tende durdukça, akciğerler soluk aldıkça umudun çerağı da sönmeyecektir. Merhum Âşık Sezinî de son nefesini verene kadar hayata dair umudunu hiç kaybetmedi; hep ümitvar yaşadı. O, şu dizelerde olduğu gibi güzel günleri hep yarınlarda gördü, hayal eyledi: "Ne güldüm ne murat aldım,/Bir gün elbet güleceğim/Gönlümü sevdaya saldım,/Bir gün elbet güleceğim//Yâr dediğim vurdu beni,/Herkes ayrı sordu beni/Bu gözyaşı yordu beni,/Bir gün elbet güleceğim//Yarınlar benim olacak,/Çilelerim son bulacak,/Sürünsem de köşe, bucak,/Bir gün elbet güleceğim//Çatladı be sabır taşı,/Zehir oldu ekmek, aşı,/Dert yıkamaz Ali Baş'ı/Bir gün elbet güleceğim..."

Malum olduğu üzere, üç kıtada at koşturan kahraman Türk Milleti, asker kökenli bir millettir. Bu millet "İ'lây-ı Kelimetullah" uğruna kıtalar aşmış, canını hiçe sayarak, mukaddes kanını toprağa akıtarak coğrafyayı vatan yapmıştır. Merhum Âşık Sezinî, şiirlerinde bu şerefli Türk ordusuna ve onun kahraman askerlerine olan derin saygı ve sevgisini her fırsatta dile getirmiştir: "Kanına yansımış gökteki hilâl,/ Şahadet şerbeti için Mehmet'im/Anadan emdiği ak sütü helâl/Vatan için candan geçen Mehmet'im// Vurulsa alınandan binlerce kere/Yine de sancağı düşürmez yere/Ruhu kanatlanıp mavi göklere/Allah Allah! diye uçan Mehmet'im..."

Şairler aşkın mumunu ateşleyen gönül erleridir. Âşık Sezinî'nin şiirlerinde de aşk konusu apayrı bir yer tutar. O da bütün şairler gibi gönlünde aşka geniş bir yer ayırmıştır. Fakat onun ele aldığı aşk, iffet aynasından yansıyan ve hiçbir zaman bayağılaşmayan aşktır:

"Hep yalvardım, acımadı, beni benden aldı yâr.
Mecnûn etti, yalın ayak, beni çöle saldı yar.
Hem ağladım feryat ettim, gözyaşlarım sel oldu
Ben yüzmeyi bilmem dedim, ummanlara saldı yâr"

Günümüzde gayri meşru ilişkileri yaygınlaştırmak isteyen, tasını bizim duru çeşmelerimizden doldurmayan bazıları, "Evlilik aşkı öldürür" diyerek bu kutsal müesseseyi hedef tahtası yapmaktadır. Aslında evlilik aşkı öldürmez, derinleştirir. Merhum Ali Baş'ın eşine yazmış olduğu şiir bugün daldan dala konma heveslisi kişilerin kulağına küpe olmalıdır:

"Sensiz almak mümkün mü, bu dünyanın tadını?
Tebih ettim dilime, ezberledim adını,
Sensin beni yaşatan, hayatımın kadını.
Sana ömür boyunca mutluluk diliyorum,
Aynı evde yaşarken hasretten ölüyorum."

Günümüzde her yıl 14 Şubat'ta bütün dünyada "Sevgililer Günü" kutlanır. Buna dünya genelinde "Aziz Valentin Günü" de denir. Tüketim toplumunun mimarlarının ticarî kaygılarla insanların hayatına soktuğu, sevgiyi bir güne sığdırmaya, ticaret piyasasını canlandırmaya çalıştıkları bu günde herkes sevgilisine bir şeyler almanın heyecanı içerisinde. Fakat bir şey alacak maddî gücü olmayanlar için bu gün bir eziklik günüdür. Günümüzde, bazı toplumlarda sevgililerin birbirine hediyeler aldığı, kartlar gönderdiği özel bir gün olarak devam etmektedir. İstatistiklere ve tahminlere göre 14 Şubat günü, tüm dünyada bir milyar civarında kart gönderilmektedir. Bunun yanı sıra hediye alımlarından dolayı piyasada satışlar artmaktadır. Bazı insanlar da sevdiğine alacak değerde hediyeler bulup alamazlar. Onlar için en büyük hediye gönüllerdeki katıksız sevgidir. Bunlardan biri de Âşık Sezinî'dir. O da evinin kadını, çocuklarının annesi olan kadına layık hediye bulamaz:

"Gül almaktan vazgeçtim, dikenini batar diye.
Alsam bile, koklayıp kaldırır atar diye.
Bütün armağanların yerini tutar diye,
Sevgimi veriyorum, sevgililer gülünde."

Âşık Sezinî, heceyi çok iyi bilen ve ustaca kullanan bir şairdir(r). Onun heceyle yazdığı bütün şiirleri, özellikle koşmaları usta işidir. Bu şiirlere baktığımızda kafiye şeması, durak, uyak ve redif gibi hecenin bütün kurallarının büyük bir ustalıklarla uygulandığını görürüz. Şiirlerini dikkatli bir gözle incelediğinizde hiçbir şeyin zorlama olmadığını, her şeyin doğal akışında olduğunu fark edersiniz. Üslubunun oturmuşluğu bunun en önemli nedenidir.

O, âşık tarzı şiirini modern şiirin çizgileriyle birleştirerek bir sentez oluşturma gayreti içerisinde oldu. Bunu da bir bakıma başardı. Âşıklık geleneğini, ustalarından emanet alarak bugüne taşıdı. Epik, lirik, pastoral, didaktik ve dramatik şiir örnekleriyle şiirin renkleri ve ahenkleri geniş tuttu. Güzellemelerle gönülleri hoş etti, taşlamalarıyla zalimlerle cebelleşti.

Edebiyat âleminde, her fani gibi ebediyet âlemine göç eden Ali Baş(Âşık Sezinî) bir şiirinde "Yolcuyum giderim yârime doğru" diyordu. Öyle de oldu, o genç denebilecek bir yaşta, henüz 51 yaşında iken yârine(Allah'a) gitti. Şair Bekir Oğuzbaşaran "Sezinî mahlaslı âşık- ozandı/Türk dördlükleriyle Türkü yazandı/Topraktan gelmişti, yine toprağa/Uzandı/ zaman 1 Haziran'dı" diyerek Baş'a tarih düşürdü. Allah rahmet eylesin. Ruhu şâd olsun. İlk Yayınlandığı Yer: Çingir Dergisi/ Temmuz-Ağustos Sayısı/ Ali Baş Özel Sayısı